

Джобен наръчник

срещу домашното насилие

фондация
асоциация
анимус

Джобен наръчник срещу домашното насилие

© Мария Чомарова, автор, 2020

© Свобода Цекова, илюстрации и дизайн, 2020

Яница Радева, редактор и коректор, 2020

Материалът е създаден с подкрепата на Регионалния офис на Световната здравна организация в България чрез германски финансови средства.

© Фонация Асоциация Анимус, издател, 2020

ISBN 978-619-91779-0-7

Изданието и неговото съдържание са лицензирани чрез Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International Public License (CC BY-NC-ND 4.0). За повече подробности посетете: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Съдържание

Увод	5
Какво е домашно насилие	7
Определения	7 – 10
Видове насилие	11
Физическо насилие	11
Сексуално насилие	12
Психологическо насилие	13
Икономическо насилие	14
Как да разпознаем хората в подобна ситуация	15
Най-често срещаните симптоми, индикатори за насилие	16
Как да подхванем темата	17
Какви могат да бъдат въпросите	19
Насоки за активно слушане	20
Най-разпространените митове за домашното насилие и фактите, които ги опровергават	22
Къде да насочим пострадалите	29
Как да сигнализираме	31
Знаете ли че	31
Важни контакти за услуги в страната	32

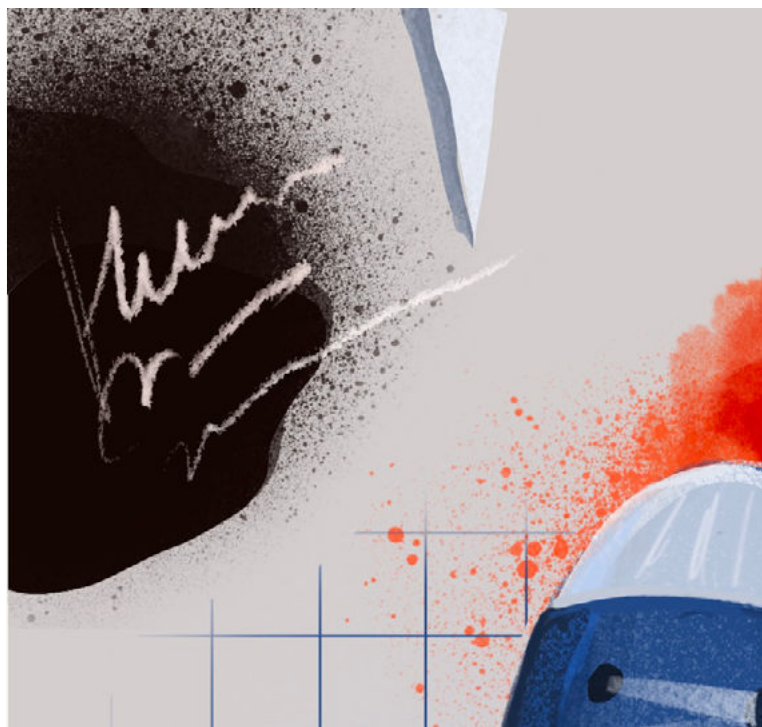

Здравейте!

Щом четете този текст, вероятно сте професионалист, чиято работа включва ежедневна грижа за хората – възрастни или деца. Вие можете да сте решаващият фактор за началото на добра промяна в нечий човешки живот.

Борбата с домашното насилие е приоритет в цивилизованата част на света, защото то обуславя сериозни здравословни, социални и икономически неблагоприятия в личен, семеен и обществен план. Ние, в България, на границата на Изтока и Запада, изглежда по-бавно и трудно осъзнаваме сериозната вреда на този феномен. Вследствие на това обществено колебание, все още няма разписани ясни професионални стандарти, които да подпомагат лекарите, зъболекарите, медицинските сестри, аптекарите, социалните работници, здравните медикатори, учителите, полицаите, юристите, свещениците и всички групи професионалисти, които по дефиниция помагат на хората.

Борбата за власт и контрол е част от човешката природа. Тя е и в основата на домашното насилие. Ако не можем изцяло да я изкореним, от позицията на нашите професии можем да помогнем за прекратяването и предотвратяването ѝ в името на човешкото развитие, благополучие и здраве.

Какво е домашно насилие?

Според Световната здравна организация (СЗО)

Насилие от страна на предишен или настоящ интимен партньор е поведение, което причинява физическа, сексуална или психологическа вреда, включително физическа агресия, сексуално насилие, психологическо насилие и контролиращо поведение. Насилието над деца включва всички форми на насилие над лица под 18 години.

Според българското законодателство

Закон за защита от домашно насилие (ЗЗДН), чл. 2. (Изм. ДВ, бр. 102 от 2009 г., в сила от 22.12.2009 г.)

(1) Домашно насилие е всеки акт на физическо, сексуално, психическо, емоционално или икономическо насилие, както и опитът за такова насилие, принудителното ограничаване на личния живот, личната свобода и личните права, извършени спрямо лица, които се намират в родствена връзка, които са били в семейна връзка или във фактическо съпружеско съжителство.

(2) За психическо и емоционално насилие върху дете се смята и всяко домашно насилие, извършено в негово присъствие.

Въпреки тези ясни определения, домашното насилие в много случаи остава незабелязано.

Често самите потърпевши не си дават ясно сметка какво се случва. Тъй като всяка връзка е инвестиране на мечти, очаквания и често е свързана с деца, насилието в началото се омаловажава.

Нашите психични защиты срещу болката от лошия избор на партньор, от провалените ни мечти за щастие, срещу вината към децата от несполуките в семейството, ни правят слепи за домашното насилие. Дилемата – деца в ситуация на домашно насилие или деца, отглеждани в непълно семейство – е трудна. Ние предпочитаме да се възприемаме като саможертвени в името на децата, като търпеливи и желани, а не като отхвърлени.

Възможно е патологичната ревност и желанието за пълен контрол да се представят и да бъдат възприемани като голяма любов. Физическото насилие и тормозът се редуват с мили и романтични жестове на внимание, които подхранват надеждата за промяна. Намесват се социални, културални и икономически фактори, които допълнително затрудняват трезвата преценка.

Болката от лошия избор на партньор, провалените мечти за щастие и изпитаната вина от несъмнената травма, нанесена на децата, поражда у жертвата защитни реакции като отричане и подменяне на реалността. Това често я прави слъпа за домашното насилие.

Често тялото и психиката ни реагират преди да сме осъзнали проблемите и да имаме план за решението им. За съжаление, с времето вредата вече е нанесена и хората трудно успяват да намерят сили, да се справят сами. Децата са най-тежко потърпевшите. Необходимо е някой ясно да назове проблема и да насочи страдащите към специализирана помощ.

Видове насилие

За още по-голяма яснота, ето някои от най-честите примери, които се срещат в практиката:

При физическо насилие:

- извършителят може да дере, хане, стиска, плюе, разтриса, блъска, бута, удря, души или гори жертвата
- да я замерва с предмети
- да я подлага на безразсъдно шофиране
- да я заключва в дома или извън него
- да отказва да ѝ помогне, когато е болна, наранена или бременна, или пък да спира достъпа ѝ до лекарства или лечение.
- Често извършителят ограничава жертвата от храна и сън като форма на наказание. Притеснява я нощем. Всичко това нарушава хранителните ѝ навици и съня, като може да доведе и до недोхранване. Напада я с оръжие и др.

При сексуално насилие извършителят може:

- да е патологично ревнив, което включва преследване, дебнене и гр.
- да контролира облеклото
- да използва секса за наказание – принудителен секс или липса на секс
- да обижда с мръсни думи
- да се държи грубо и агресивно по време на секс
- да подбужда към сексуални действия, които партньорът не харесва, например секс с трети човек, физически болезнен секс, сексуални действия, които се възприемат като обидни или унижителни по време на секс.
- да не разрешава да използва контрацептиви или предпазни средства срещу полово предавани болести
- да насилва да се прави секс пред децата и гр.

При психологическо насилие извършителят:

- изолира жертвата от околния свят – държи я заключена вкъщи; следи къде и кога ходи; контролира телефонните ѝ обаждания
- заплашва, че ще я убие
- чупи вещи
- вербално напада или унижава партньора насаме или пред други хора
- напада слабостите, например – езикови умения, ниво на образование, родителски умения, религиозни или културални вярвания или външен вид. Принуждава партньора да прави унижителни за него неща
- редовно заплашва, че ще прекрати връзката, като напусне или изгони другия. Нарушава обещания, не спазва уговорки или не поема равен дял от отговорностите
- винаги твърди, че е прав
- изневерява и др.

- Контрол чрез децата:
 - принуждава децата да „шпионират“, да нападат, да стават свидетели на насилие и унижение на другия родител
 - заплашва, че ще отнеме децата или че ще посегне и на тях
 - използва децата като посредници или ги въвлича в конфликтите

При всички тези случаи, децата също са жертва на насилие.

При икономическо насилие извършителят:

- контролира всички финансови средства на жертвата и не ѝ дава пари, включително за основни неща
- не ѝ разрешава да работи извън дома или саботира опитите ѝ да ходи на работа или да посещава учебно заведение
- отказва да работи и принуждава партньора да издържа семейството

Как да разпознаем хората в подобна ситуация

Кои са признаците или най-често срещаните симптоми, които да ни подсказват да изследваме по-задълбочено за наличието на домашно насилие?

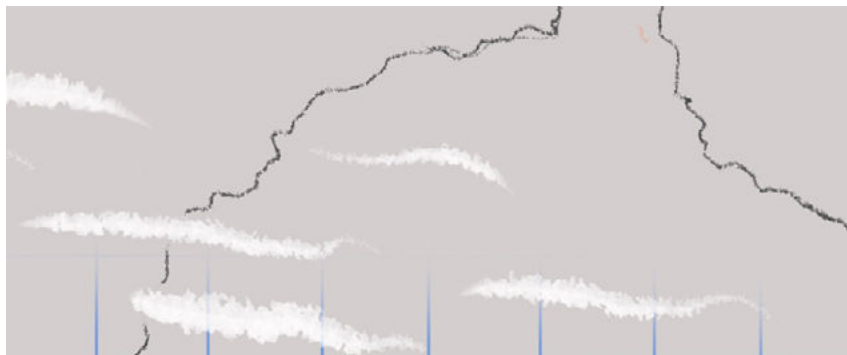

Голям брой от потърпевшите са обект на повече от един вид насилие и като следствие от това, проявяват разнообразни симптоми. Психическото и емоционално насилие уврежда не само психиката, а често намира отражение в разнообразни психосоматични заболявания. Физическото и сексуално насилие, може да остави директни физически белези, но последиците винаги имат и психично измерение: страх, стрес, гняв, тревога, обърканост, потиснатост, ниска самооценка.

Ето някои от най-често срещаните симптоми, индикатори за насилие, които не бива да бъдат пренебрегвани:

- физически травми и наранявания
- чести гинекологични проблеми
- депресивни симптоми
- гневни изблици
- прекомерна употреба на алкохол и вещества
- проблеми със съня
- кошмари
- ажитация и висока тревожност
- панически атаки
- натрапливи травматични спомени и мисли
- промяна в преценката за себе си, за другите, за реалността
- инконтиненция (енуреза, енкопреза)
- автоимунни заболявания и др.

В допълнение на всичко това, децата и юношите често реагират с поведенчески проблеми в училище. Стават жертва на училищен тормоз или проявяват агресия. Могат да проявят обучителни проблеми, липса на концентрация и хиперактивност. При сексуално насилие белег може да бъде сексуализирано или промискуитетно поведение.

Как да подхванем темата

Често пострадалите се срамуват или се страхуват да признаят, че са били наранени от близък човек, дори и директно да попитате как се е получила травмата. В много случаи Вие може да познавате партньора, което да Ви затрудни във внимателното и целенасочено изследване на проблема. Ето някои идеи как да водите интервюто, как да задавате въпроси и как да слушате:

- Въпросите трябва да бъдат целенасочени, да се стремят да изследват хипотезата Ви. Същевременно е важно да не бързате с хипотезите или заключенията. Някои казани неща могат да Ви накарат да се чувствате неудобно или да Ви засегнат. Опитвайте се да разграничите собствените си чувства и убеждения от техните.

- Не позволявайте отговорите да Ви повлияват по неблагоприятен начин.
- Прекалено много въпроси могат да отблъснат човека. Неясните и заобиколни въпроси водят до объркване. Паузите и няколкоминутно мълчание дават пространство и спомагат процеса на споделяне.
- Въпросите не бива да бъдат задавани по начин, който да внушава обвинение или назидание („Вие защо не се защитихте?“). Въпроси, започващи със „защо“ не се препоръчват, тъй като звучат обвинително и сякаш се очаква оправдание. По-добре е да се ползват формулировки като „На какви причини отдавате безсънието...“, „На какво смятате, че това се дължи?“ (не „Защо сте депресирана?“, а „Кои неща Ви карат да се чувствате депресирана?“, или „В какви моменти се чувствате така?“).

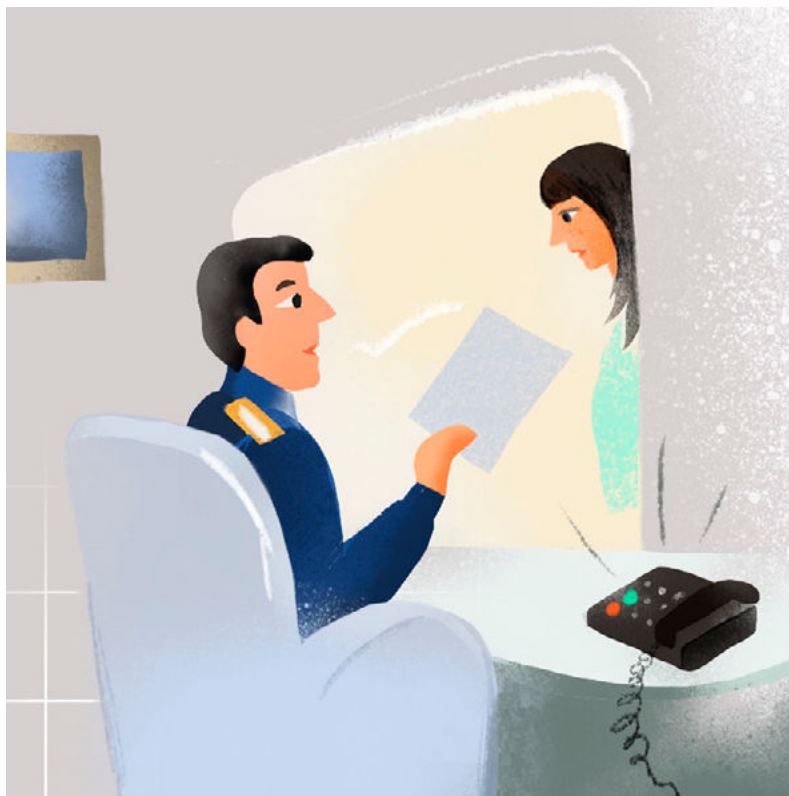
Какви могат да бъдат въпросите:

- **Отворени:** насърчават човека да споделя повече („Може ли да споделите малко повече за Вашите взаимоотношения със съпруга/съпругата Ви?“).
- **Затворени:** изискват кратък отговор с „да“ или „не“. Ценни са за конкретизиране.
- **Изясняващи:** важно е да търсим изясняване, потвърждение за нашите хипотези у другия.
.....
- **Перифразирането** може да помогне на другия да погледне мислите и чувствата си и да получи ново разбиране за себе си. Същевременно отразява нашето внимание и заинтересованост.
- **Обобщението** изпълнява няколко функции:
 - проверка дали правилно сме разбрали човека („Ако мога да обобща накратко, явно ситуацията у дома силно те напруга, ти дълго говори колко безпомощен се чувстваш, докато се карате (докато родителите ти се карат), и сякаш мислиш, че няма изход. Добре ли съм разбрал?“)
 - преход към следващи теми
 - начин за връщане към нещо важно, което се е смесило с други теми, но заслужава да се коментира отделно.

Насоки за активно слушане

- Гледайте другия (очен контакт)
 - Не се разсейвайте с други дейности и странични разговори
 - Обръщайте тялото и главата си в посока на другия.
 - Поощрявайте другия да говори с „минимални вербални насърчения“ като „мхм“, „да“ и други
 - Ползвайте кимания, за да окуражите другия да говори
 - Погрижете се лицето и тонът на гласа Ви да са предразполагащи
-
- Задавайте релевантни въпроси, отворени в началото, след което може и изясняващи затворени
 - Ако не разбирате всичко, което другият казва, потърсете изясняване чрез въпроси
 - Ползвайте перифразирание и обобщаване, за да структурирате и поддържате разговора.
-
- Излагайте своето мнение/предложение уважително и внимателно
 - Внимавайте да не засегнете или обезцените другия, дори несъзнателно
 - Не прекъсвайте другия без сериозна причина
 - Коментирайте казаното с приветлив и спокоен тон
 - Отнасяйте се с другия така, както Ви се иска да се отнасят с Вас в труден момент.

- Не правете прибързани преценки и хипотези, без да познавате ситуацията
- Проявявайте емпатия и неосъждащо отношение
- Опитвайте се да се поставите на мястото на другия
- Не приемайте, че Вашето решение за ситуацията е подходящо за всеки

Митове и реалност

В заключение, ето някои разпространени митове за домашното насилие, противоречащи на статистическите факти:

1.

МИТ: Насилственото поведение е ограничено само в нискообразовани семейства от бедни и социално слаби слоеве.

РЕАЛНОСТ: Насилственото поведение се среща във всички социални слоеве. Неочаквано широко е разпространено сред образованото и социално привилегированото население.

2.

МИТ: Съпружите винаги водят борба помежду си. Това е нормално и не е толкова страшно.

РЕАЛНОСТ: Обикновено във всяко семейство има конфликти, но различното в семействата, в които има насилие, е неговата интензивност и жестокост. Според полицейски данни домът е „детската градина за насилието“, а не улицата. Оказва се, че 85% от мъжете в затворите са израснали в семейства, в които е имало насилие.

За да се отстрани насилието в обществото, трябва да се премахне насилието в семейството. Хитлер, Сталин и Садам Хюсеин произлизат от семейства с домашно насилие.

3.

МИТ: Насилваните жени са мазохистки и това положение им харесва, иначе не биха останали.

РЕАЛНОСТ: Редица са факторите, които спират жената да напусне – срам, страх, вина, икономическа зависимост, несигурност за децата и любов към партньора насилиник. Но дори тя да напусне, няма никаква гаранция, че тормозът ще престане. Насилникът често преследва бившата си съпруга или приятелка, продължавайки тормоза.

4.

МИТ: Партньорът жертва провокира насилиника.

РЕАЛНОСТ: Прилагането на насилие е непредвидимо и независимо от държанието на партньора. Жертвата не може да контролира действията на насилника.

5.

МИТ: Хората, прилагащи насилие, са психично болни.

РЕАЛНОСТ: Насилниците водят „нормален“ живот с изключение на това, че не могат да контролират агресивните си изблици.

6.

МИТ: Злоупотребата с алкохол е причина за насилието.

РЕАЛНОСТ: Алкохолът наистина намалява контрола над агресивните импулси, но може да служи и като извинение за тяхното допускане. 1/3 от насилниците не пият въобще, 1/3 имат проблеми с алкохола, но бият партньорите си и в трезво състояние, а 1/3 от тях прибегват до насилие, само когато са пияни.

7.

МИТ: По-голямата част от обществото не приема домашното насилие.

РЕАЛНОСТ: От изследване, проведено сред студенти, става ясно, че над 60% считат за нормално да се „пошляпва“ съпругата.

8.

МИТ: Подслоните и консултативните центрове развалят семействата.

РЕАЛНОСТ: Да се предполага, че подслоните разрушават насилствените бракове, е като да се твърди, че болниците са причина за пътните произшествия. Около 75% от жените, били в подслон за потърпевши от насилие, се връщат при партньорите, които са злоупотребили с тях. Жените сами взимат своите решения (в противоречие с философията на подслоните и консултативните центрове е да се казва на жените какво да правят).

9.

МИТ: Насилниците бият и децата си.

РЕАЛНОСТ: Не е задължително, но в 3 от 4 насилствени брака, в които има деца, те са физически тормозени. Проблемът е, че децата, в чиито семейства е имало насилие, по-късно проявяват склонност към започване на насилствена връзка като възрастни – 60% от момчетата и 50% от момичетата.

10.

МИТ: Насилниците спират да прилагат насилие, когато се оженят.

РЕАЛНОСТ: Насилието обикновено започва, когато жената забременее. Неговата честота се увеличава, ако мъжът не потърси професионална помощ.

11.

МИТ: Веднъж приложил насилие, мъжът става насилник за цял живот.

РЕАЛНОСТ: Не. Има програми за консултация на мъже, проявили насилие, които им помагат да търсят ненасилствено решение на проблемите. Важно е да се знае обаче, че 9 от 10 насилници не смятат, че трябва да прекратят насилието, и затова никога не търсят помощ.

12.

МИТ: Веднъж насилена, жената става жертва за цял живот.

РЕАЛНОСТ: Не. Има нарастващо обществено разбиране към положението на жените, претърпели насилие и техните деца. Има консултиращи програми, осигуряващи подкрепа и помощ на жените, гореща линия, осигуряваща кризисна психологическа помощ, насочване към подходящи служби или организации, осигуряване на подслон.

Къде да насочим пострадалите

Национална телефонна линия за хора, пострадали от насилие

02 981 76 86
0800 1 86 76

- Предоставя емоционална подкрепа, консултиране при случаи на насилие над жени – домашно насилие, сексуално насилие, трафик с цел сексуална или трудова експлоатация.
 - Насочва към конкретни институции и локални услуги в страната.
 - Юридическо консултиране в сряда от 17,30 до 21,30 часа.
 - Финансирана от Министерството на правосъдието.
-

Консултативни центрове за домашно насилие

- Психологическа помощ за справяне с травмата.
 - Овластяване: намиране на работа, квартира и социална подкрепа според спецификата на случая, юридическа подкрепа.
 - В част от центровете работят с извършители на насилие.
 - Управляват се от неправителствени организации.
-

Кризисни центрове за жени и деца, пострадали от насилие

- Спешно настаняване и медицинска помощ.
- Кризисна интервенция, социално застъпничество, юридическа подкрепа.

Кризисни центрове за деца, пострадали от насилие

- Настаняват деца, преживели домашно насилие и трафик.
- Настаняват се със заповед от ОЗД или полицейска закрила.
- Настаняването минава през съдебно решение.
- Настаняването е по реда на Закона за закрила на детето.
- Срокът на настаняване е от три до шест месеца.

Звено „Майка и бебе“

- С основна цел – превенция на изоставянето на бебета, когато майките са в тежка ситуация.

„Зона ЗаКрила“ Иновативна услуга на Уницеф

Цел на услугата е да развие мултидисциплинарният подход при случаите на насилие над деца чрез обединение на психологически, юридически, социални и медицински практики. Работи по случаи на деца, пострадали от домашно насилие, сексуално насилие (в т.ч. ранни бракове) и случаи на училищен тормоз.

Център за обществена подкрепа

Най-широко разпространената социална услуга в страната с над 128 центъра на територията на цяла България. Основна цел е подкрепата на деца и семейства в риск. Телефони и контакти на услугите можете да намерите тук:
<https://bit.ly/2KaiM8G>

**Национална линия
за деца 116 111**
*Европейски
хармонизиран номер*

- Безплатна за всички.
- Сигнализира при случаи на деца жертви на насилие по реда на Координационния механизъм.
- Работи по реда на Закона за закрила на детето и правилника за неговото приложение.
- Консултиране, насочване и сигнализиране.
- Работи по всички теми актуални за децата.
- Финансира се от държавния бюджет.

Как да сигнализираме

При насилие над дете най-лесно можете да сигнализираме на **116 111**.

Можете да сигнализираме и в отделите за закрила на детето по местоживееене.

Знаете ли че

Съгласно Закона за защита от домашно насилие (ЗЗДН), чл. 4, ал. 3:

(3) По искане на пострадалото лице всеки лекар е длъжен да издаде документ, в който писмено да удостовери констатираните от него увреждания или следи от насилие.

Важни контакти за услуги в страната

СОФИЯ ГРАД

**Фондация „Асоциация Анимус“
Център за възстановяване,
консултиране, психотерапия
и психоанализа**

София 1000
ул. „Екзарх Йосиф“ 85
тел.: 02/ 983 52 05
02/ 983 53 05
факс: 02/ 983 52 05
animus@animusassociation.org
www.animusassociation.org

**Кризисен център за жени и
деца пострадали от насилие
„Св. Петка“, управляван от
фондация „Асоциация Анимус“**

София 1000
тел.: 02/98353205

**Детски център за
застъпничество „Зона ЗаКрила“**

София 1000
ул. „Екзарх Йосиф“ 85
тел.: 02/983 53 05
02/983 54 03; 02/983 52 05
спешен денонощен телефонен
номер за връзка: 087 669 22 80
zonazakrila@animusassociation.org

**Консултативен център за
домашно насилие, управляван от
Фондация „Български център за
джендър изследвания“**

София 1000
бул. „Васил Левски“ 33
тел.: 02/ 963 53 57
office@bgrf.org

**Консултативен център
към Омбудсман на Република
България**

София 1202
ул. „Георги Вашингтон“ 22
тел.: 02/81 06 955
факс: 02/81 06 963
priemna@ombudsman.bg
www.ombudsman.bg

ДРАГОМАН ОБЛАСТ СОФИЯ

**Кризисен център за деца,
жертви на трафик или насилие,
управляван от Община Драгоман**

Драгоман 2210
Тел.: 0717/ 2 20 85

ПЕРНИК ОБЛАСТ СОФИЯ

Фондация „П.У.Л.С.“ управлява:
**Консултативен център за
жени, преживели насилие**
и

**Кризисен център за жени,
пострадали от насилие –
настаняване, психологическа
и социална работа, групова
работа с настанени**

Перник 2300
ул. „Средец“ 2
тел.: 076/ 60 10 10
pulse.women@gmail.com
<http://pulsfoundation.org>.

**Кризисен център за деца,
преживели насилие или трафик,
управляван от Община Перник**

Перник 2300
тел.: 076/ 69 50 05
domkalkas@abv.bg

БЛАГОЕВГРАД

**Консултативен център за хора,
преживели домашно насилие,
управляван от Сдружение
„Знание, успех, промяна“**

Благоевград 2700
ул. „Мара Бунева“ 2
тел.: 089 575 00 99
ksc_association@abv.bg

**Регионален център към
Националното бюро за
правна помощ**

Благоевград 2700
ул. „Полковник Димов“ 1, партер
тел.: 073/ 88 44 94
моб. тел.: 087 787 44 94

ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

**Кризисен център за деца и лица,
пострадали от насилие и друга
форма на експлоатация „Ново
начало“, управляван от Община
Гоце Делчев**

Гоце Делчев 2900
моб. тел.: 088 494 06 88
crisishelp.gd@abv.bg

ПЕЩЕРА ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК

**Кризисен център за деца и
лица, пострадали от насилие,
управляван от Фондация
„ИГА – Фонд за превенция на
престъпността“**

Пещера 4550
моб. тел.: 089 345 59 30
center.peshtera@gmail.com

ПАЗАРДЖИК

**Център „Спешен прием“.
Обезпечена „Синя стая“
за щадящ разпит**

Пазарджик 4000
бул. „Александър
Стамболийски“ 48
тел.: 034/ 44 75 30
ksu_pazardjik@abv.bg

ПЛОВДИВ

**Фондация „Джендър
алтернативи“**

Административен офис
Пловдив 4000
ул. „4-ти януари“ 38
вх. В, ет. 2, ап. 3

Консултативен център
Пловдив 4000
ул. „Райко Даскалов“ 53
(Дом „Васил Левски“)
ет. 1, стая 12

тел.: 032/ 26 07 08
моб. тел.: 087 926 01 01
office@genderalternatives.org
www.genderalternatives.org

**Консултативен център за хора,
преживели насилие, управляван
от Фондация „Джендър
алтернативи“**

и

**Кризисен център за жени,
преживели домашно насилие,
управляван от Община Пловдив →**

Пловдив 4000
тел.: 032/ 66 05 30
032/ 81 40 72
kcenter.plovdiv@abv.bg

**Кризисен център за деца,
жертви на насилие или трафик,
управляван от Община Пловдив**

Пловдив 4000
тел.: 032/ 51 29 89
krizisencentar@abv.bg

СИЛИСТРА

**Консултативен център за
хора, преживели домашно
насилие, управляван от
Женско сдружение „Екатерина
Каравелова“**

и

**Център за превенция и
консултиране на пострадали
от домашно насилие**

Силистра 7500
ул. „Н. Й. Вапцаров“ 51, ет.2
n.k. 283
тел.: 086/ 820 487
ceta@mail.bg

**Кризисен център за
пострадали от домашно
насилие и трафик на хора,
управляван от Женско сдружение
„Екатерина Каравелова“**

Силистра 7500
тел.: 086/ 821 495

**АЛФАТАР
ОБЛАСТ СИЛИСТРА**

**Кризисен център за деца
„Алфатар“**
управляван от Община Алфатар

Алфатар 7570
тел.: 08673/ 22 68
kr.center_alfatar@abv.bg

ШУМЕН

**„Зона ЗаКрила“ – Детски
център за застъпничество и
посредничество, управляван
от Сдружение „Институт за
социални дейности и практика“**

Шумен 9700
ул. „Димитър Благоев“ 10
моб. тел.: 089 336 11 06
zonazakrila_sh@abv.bg

.....

**Кризисен център за деца,
жертви на насилие към
комплекс за социални услуги
„Детелина“, управляван от
Община Шумен**

Шумен 9700
тел.: 054/ 86 99 58

**НОВИ ПАЗАР
ОБЛАСТ ШУМЕН**

**Консултативен център за хора,
преживели домашно насилие,
управляван от Сдружение
„Асоциация ЕС-О-ЕС жени и деца,
преживели насилие“ →**

Нови пазар 9900
ул. „Ген. Скобелев“ 18
тел.: 0537/ 2 53 43
факс: 0537/ 2 53 43
sosnpazar@abv.bg

БУРГАС

**Сдружение „Асоциация
Деметра“**

Бургас 8000
ул. „Шейново“ 102А
тел.: 056/ 81 56 18
факс: 056/ 83 66 67
office@demetra.bg
<http://www.demetra-bg.org>

**Център за превенция на
насилието и престъпността
и
Консултативен център за
преживели насилие**

Бургас 8000
бул. „Мария Луиза“ 9
тел.: 056/ 82 52 05
факс: 056/ 82 52 05
centarzaprevencia@abv.bg
<http://www.centarzaprevencia.org>

.....

**Кризисен център за деца и
лица, пострадали от насилие
или трафик, управляван от
Сдружение „Асоциация Деметра“ –
24 часа**

Бургас 8000
тел. 056/ 81 56 18
факс: 056/ 83 66 67
office@demetra.bg
<http://www.demetra-bg.org>

**СРЕДЕЦ
ОБЛАСТ БУРГАС**

**Кризисен център за деца,
преживели насилие или трафик,
към Центъра за превенция на
насието и престъпността,
управляван от Сдружение
„Асоциация Деметра“**

Средец 8300
Тел.: 056/ 825 205

ВАРНА

**Фондация „SOS – семейства в
риск“ управлява:**

**Кризисен център за жени и
деца, пострадали от домашно
насилие – 24 часа**

**Приют за временно
настаняване на жертви на
трафик на хора – 24 часа**

**Кризисен център за деца,
жертви на насилие и трафик –
24 часа**

Варна 9000
ул. „Синцев“ 21
тел.: 052/ 61 38 30
телефонно кризисно
консултиране: 052/ 609 677
sos@ssi.bg; sos@mail.bg
<http://www.sos-varna.org>

.....

**Регионален център към
Националното бюро за правна
помощ →**

Варна 9000
ул. „Пирот“ 8А
моб. тел.: 087 983 89 17

**ГОРНА ОРЯХОВИЦА
ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО**

**Консултативен център за хора,
преживели домашно насилие
управляван от Сдружение
„Център Мария“**

Горна Оряховица 5100
ул. „Цар Освободител“ 11
тел.: 0618/ 2 21 81
моб. тел.: 088 813 91 36
факс: 0618/ 2 21 81
center_maria@abv.bg

ВЕЛИКО ТЪРНОВО

**Регионален център към
Националното бюро за правна
помощ**

Велико Търново 5000
ул. „Цанко Церковски“ 39, офис
106
тел.: 062/ 60 30 64

**СЕЛО БАЛВАН
ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО**

**Кризисен център за деца,
жертви на трафик или жертви
на насилие**

село Балван 5064
Тел.: 06113/ 26 20
моб. тел.: 088 554 64 93

ВИДИН

Център за работа с деца на улицата. Обезпечена „Синя стая“ за щадящ разпит

Видин 3700
ул. „Княз Борис I“ 25а,
тел.: 094/600 606
моб. тел.: 089 332 89 40
sapi_vidin_ksuds@abv.bg

.....

Кризисен център за деца, преживели насилие
и

**Регионален център към
Националното бюро за правна
помощ**

Видин 3700
ул. „Цар Александър II“ 19
тел.: 0877 088 522

ЛОВЕЧ

**Център за социална
реhabилитация и интеграция
за лица и деца, жертва на
насилие с места за кризисно
настаняване**

Ловеч 5500
ул. „Величка Хашнова“ 22

.....

**Сдружение граждански
инициативи – Ловеч**

Ловеч 5500
ул. „Св. св. Кирил и Методий“ 28
бл. Армеец
тел: 068/60 29 28
моб. тел.: 087 655 25 72
sgi_lovech@abv.bg

МОНТАНА

**Кризисен център за деца,
пострадали от насилие към
комплекс за социални услуги –
24 часа**

Монтана 3400
ул. „Извора“ 30
тел.: 096/ 30 04 91
моб. тел.: 087 862 87 56
ksumontana@abv.bg

.....

**„Зона ЗаКрила“ – Детски
център за застъпничество
и подкрепа, управляван от
Сдружение „Институт по
социални дейности и практику“**

Монтана 3400
ул. „Иван Аврамов“ 12
бл. „Аврора“ 4
тел.: 096/ 30 01 34
zonazakrila_montana@abv.bg

РАЗГРАД

**Консултативен център по
проблемите на домашното
насилие в Разград**

Разград 7200
жк „Освобождение“ бл. 34, ет. 1
п.к. 237
моб. тел.: 089 855 26 88
office@ngo-rz.org

РУСЕ

*Сдружение „Център Динамика“
управлява:*

- **Консултативен център за хора, преживели домашно насилие, управляван от Сдружение „Център Динамика“**
- **Кризисен център за деца и лица, пострадали от домашно насилие или трафик, управляван от Сдружение „Център Динамика“**

Русе 7000
ул. „Панайот Хитов“ 9, ет.1
тел.: 082/ 82 67 70
centre_dinamika@abv.bg

СТАРА ЗАГОРА

Сдружение „Самаряни“ управлява:
Консултативен център за хора, преживели домашно насилие

Стара Загора 6000
ул. „Патриарх Евтимий“ 57
тел.: 042/ 621 083
моб. тел.: 087 839 42 50
641111@samaritans.bg
office@samaritans.bg

Кризисен център за жени и деца, преживели насилие

тел.: 042/ 64 11 11

ТЪРГОВИЩЕ

**Сдружение Асоциация „Ная“ –
Консултативен център за хора,
преживели домашно насилие**

Търговище 7700
ул. „Антим I“ 37
тел.: 0601/ 6 28 89
моб. тел.: 087 960 68 55
naia_s@abv.bg

ХАСКОВО

**Консултативен център за
домашно насилие, управляван
от Фондация „Български център
за джендър изследвания – клон
Хасково“**

Хасково 6300
ул. „Пирин“ 9
тел.: 038/ 624 685
моб. тел.: 087 856 76 59
bgrfhaskovo@gmail.com

ДИМИТРОВГРАД ОБЛАСТ ХАСКОВО

**Кризисен център за лица и деца,
преживели насилие или трафик,
управляван от Фондация
„Български център за джендър
изследвания – клон Хасково“**

Димитровград 6400
тел.: 0884 526 478

.....

**Приемна консултативен
център за пострадали от
домашно насилие, управляван
от Фондация „Български център
за джендър изследвания – клон
Хасково“**

Димитровград 6400
ул. „Климент Охридски“ 1
тел.: 0391/ 25 055

СВИЛЕНГРАД ОБЛАСТ ХАСКОВО

**Приемна консултативен
център за пострадали от
домашно насилие, управляван
от Фондация „Български център
за джендър изследвания – клон
Хасково“**

Свиленград 6500
бул. „България“ 51
тел.: 0379/ 63 000

Споделете!

В случай че намирате информацията за полезна, моля разпространете този наръчник сред свои колеги и близки.

